

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud: S. Papuha)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: L. Bulgac, A. Panov, V. Cotorobai)

D E C I Z I E

20 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Svetlana Filincova
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Întreprinderea Individuală „Cerempei Marina”, Alexandru Mițul și Marina Mițul, în interese proprii și în interesele copiilor minori,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Compania Electrică” împotriva Întreprinderii Individuale „Cerempei Marina” cu privire la încasarea datoriei, și

la acțiunea reconvențională depusă de Întreprinderea Individuală „Cerempei Marina”, Alexandru Mițul și Marina Mițul împotriva Societății pe Acțiuni „Compania Electrică” cu privire la prelungirea contractului, încasarea sumei, venitului ratat, obligarea recepționării mărfii și cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 04 iulie 2019 și din 05 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 02 octombrie 2014, SA „Compania Electrică” a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎI „Cerempei Marina” cu privire la încasarea datoriei.

La 23 februarie 2015, ÎI „Cerempei Marina” și, ulterior, la 20 decembrie 2017, ÎI „Cerempei Marina”, Alexandru Mițul și Marina Mițul au depus acțiunea reconvențională împotriva SA „Compania Electrică” cu privire la prelungirea contractului, încasarea sumei, venitului ratat, obligarea recepționării mărfii și cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 31 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani a fost admisă acțiunea SA „Compania Electrică”; a fost încasat de la ÎI „Cerempei Marina” în folosul SA „Compania Electrică” plata prealabilă în sumă de 210 000 de lei, penalitatea în sumă de 16 623 de lei, dobânda de întârziere în sumă de 157 510, taxa de stat achitată la depunerea acțiunii în sumă de 6 798,60 de lei, cheltuielile de asistență juridică în sumă de 2 500 de lei, iar în total suma de 393431,60 de lei; a fost încasat de la ÎI „Cerempei Marina” în folosul statului în sumă de 4725,39 de lei; a fost respinsă acțiunea reconvențională depusă de ÎI „Cerempei Marina”, Alexandru Mițul și Marina Mițul împotriva SA „Compania Electrică” cu privire la prelungirea contractului, încasarea sumei, venitului ratat, obligarea recepționării mărfii și cheltuielilor de judecată.

Invocând ilegalitatea hotărârii primei instanțe, la 17 august 2018, prin intermediul oficiului poștal, ÎI „Cerempei Marina”, Alexandru Mițul și Marina Mițul, în interese proprii și în interesele copiilor minori, au depus cerere de apel și au solicitat casarea acesteia.

Prin încheierea din 04 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel, fiindu-le acordat apelanților un termen de 20 de zile din momentul comunicării încheierii pentru prezentarea cererii de apel întocmită în conformitate cu exigențele legii și dovezii de achitare a taxei de stat, totodată, apelanții au fost preîntâmpinați că dacă nu vor îndeplini în termen cerințele instanței, cererea de apel va fi restituită.

Prin încheierea din 05 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost restituit apelul depus de ÎI „Cerempei Marina”, Alexandru Mițul și Marina Mițul, în interese proprii și în interesele copiilor minori, împotriva hotărârii din 31 iulie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Compania Electrică” împotriva Întreprinderii Individuale „Cerempei Marina” cu privire la încasarea datoriei, și la acțiunea reconvențională depusă de Întreprinderea Individuală „Cerempei Marina”, Alexandru Mițul și Marina Mițul împotriva Societății pe Acțiuni „Compania Electrică” cu privire la prelungirea contractului, încasarea sumei, venitului ratat, obligarea recepționării mărfii și cheltuielilor de judecată.

Pentru a soluționa astfel, prin prisma art. 10, 27, 113, 56, 368, 369 din Codul de procedură civilă, instanța de apel a reținut că apelanții nu s-au conformat indicațiilor expuse în încheierea de a nu da curs cererii de apel.

La 09 octombrie 2019 și la 18 noiembrie 2019, ÎI „Cerempei Marina”, Alexandru Mițul și Marina Mițul, în interese proprii și în interesele copiilor minori, au declarat recurs și respectiv recurs suplimentar, prin care au solicitat casarea încheierii din 05 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și încheierii din 04 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului au invocat că consideră încheierile instanței de apel pasibile casării, deoarece instanța de apel nu s-a expus asupra cererii de scutire de la plata taxei de stat a ÎI „Cerempei Marina”.

Totodată, Marina Mițul a specificat că este mamă a trei copii și nu dispune de mijloace financiare pentru a achita taxa de stat.

Au mai invocat faptul că avocatul din oficiu Diana Grecu cunoscând despre încheierea din 04 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău nu a întreprins nici o măsură pentru a înlătura neajunsurile.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 05 septembrie 2019.

Materialele cauzei atestă expedierea participanților la proces a copiei încheierii prin scrisoare de însoțire din 13 septembrie 2019 (f.d. 184), care a fost recepționată de recurenți la 02 octombrie 2019, fapt confirmat prin avizul de recepție (f.d. 185).

Astfel, recursul declarat la 09 octombrie 2019, este în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Examinând recursul declarat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Astfel, actele cauzei atestă că la 02 octombrie 2014, SA „Compania Electrică” a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎI „Cerempei Marina” cu privire la încasarea datoriei.

Ulterior, la 23 februarie 2015, ÎI „Cerempei Marina” și la 20 decembrie 2017, ÎI „Cerempei Marina”, Alexandru Mițul și Marina Mițul au depus acțiunea reconvențională împotriva SA „Compania Electrică” cu privire la prelungirea contractului, încasarea sumei, venitul ratat, obligarea recepționării mărfii și cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu examinarea cauzei, prima instanță prin hotărârea din 31 iulie 2018 a admis acțiunea SA „Compania Electrică”; a încasat de la ÎI „Cerempei Marina” în folosul SA „Compania Electrică” plata prealabilă în sumă de 210 000 de lei, penalitatea în sumă de 16 623 de lei, dobânda de întârziere în sumă de 157 510, taxa de stat achitată la depunerea acțiunii în sumă de 6 798,60 de lei, cheltuielile de asistență juridică în sumă de 2 500 de lei, iar în total suma de 393431,60 de lei; a încasat de la ÎI „Cerempei Marina” în folosul statului în sumă de 4725,39 de lei; a respins acțiunea reconvențională depusă de ÎI „Cerempei Marina”, Alexandru Mițul și Marina Mițul împotriva SA „Compania Electrică” cu privire la prelungirea contractului, încasarea sumei, venitul ratat, obligarea recepționării mărfii și cheltuielilor de judecată.

Invocând ilegalitatea hotărârii primei, la 17 august 2018, prin intermediul oficiului poștal, ÎI „Cerempei Marina”, Alexandru Mițul și Marina Mițul, în interese proprii și în interesele copiilor minori, au depus cerere de apel și au solicitat casarea acesteia.

Prin încheierea din 04 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel, fiindu-le acordat apelanților un termen de 20 de zile din momentul comunicării încheierii pentru prezentarea cererii de apel întocmită în conformitate cu exigențele legii și dovezii de achitare a taxei de stat, totodată, apelanții au fost preîntâmpinați că dacă nu vor îndeplini în termen cerințele instanței, cererea de apel va fi restituită.

Urmare a neîndeplinirii în termen a indicațiilor instanței de apel stabilite, prin încheierea din 05 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost restituit apelul depus de ÎI „Cerempei Marina”, Alexandru Mițul și Marina Mițul, în interese proprii și în interesele copiilor minori, împotriva hotărârii din 31 iulie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Compania Electrică” împotriva Întreprinderii Individuale „Cerempei Marina” cu privire la încasarea datoriei, și la acțiunea reconvențională depusă de Întreprinderea Individuală „Cerempei Marina”, Alexandru Mițul și Marina Mițul împotriva Societății pe Acțiuni „Compania Electrică” cu privire la prelungirea contractului, încasarea sumei, venitul ratat, obligarea recepționării mărfii și cheltuielilor de judecată.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că încheierea recurată este adoptată în conformitate cu normele de drept procedural care reglementau acțiunile instanței la acea fază a procesului, pornind de la următoarele.

În conformitate cu art. 368, alin. (1) Cod de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

În conformitate cu art. 369, alin. (1), lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1).

Pornind de la prevederile normelor de drept menționate, Colegiul conchide că instanța de apel corect a restituit cererea de apel depusă de ÎI „Cerampei Marina”, Alexandru Mițcul și Marina Mițcul, în interese proprii și în interesele copiilor minori, deoarece aceștia nu s-a conformat dispozițiilor încheierii din 04 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău și nu au prezentat apelul motivat și dovada de achitare a taxei de stat, în termenul stabilit.

Așadar, actele cauzei cert denotă că încheierea din 04 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată participanților la proces prin scrisoarea din 18 iulie 2019 (f.d. 177).

Conform avizului de recepție, la 26 iulie 2019, apelanții au recepționat încheierea de a nu da curs cererii de apel (f.d. 178).

Reieșind din cele relatate, Colegiul atestă că cererea de apel întocmită în conformitate cu exigențele legii și dovada de achitare a taxei de stat urmau a fi prezentate până la 15 august 2019, or, apelanții nu au înlăturat neajunsurile nici până la emiterea încheierii de restituire a cererii de apel.

În conformitate cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În corespundere cu prevederilor art. 112, alin. (3) din Codul de procedură civilă, actul de procedură pentru care este stabilit un termen poate fi îndeplinit pînă la ora 24 a ultimei zile din termen. Dacă cererile de apel sau de recurs, documentele sau sumele bănești au fost predate la oficiul poștal sau la telegraf, sau prin alte mijloace de comunicație înainte de ora 24 din ultima zi a termenului, actul de procedură se consideră îndeplinit în termen.

Art. 113 din Codul de procedură civilă, stabilește că dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

În aceiași ordine de idei, Colegiul consideră necesar a menționa că în baza art. 115 din Codul de procedură civilă, la cererea participanților la proces interesați, instanța de judecată poate prelungi termenul de procedură stabilit de instanța de judecată. Termenul poate fi prelungit pentru același temei o singură dată. Termenul de procedură stabilit de lege nu poate fi prelungit, fiind aplicabil art.116.

Or, recurenții cunoscând cert de faptul că cererea de apel întocmită în conformitate cu exigențele legii și dovada de achitare a taxei de stat urmau a fi prezentate în termen de 20 de zile calendaristice, nu au dat dovadă de diligență, nu

s-au folosit în măsură deplină de drepturile lor procesuale și nu au solicitat prelungirea termenului de procedură, anexând probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului.

Subsecvent, Colegiul consideră neîntemeiate argumentele recurenților precum că încheierea instanței de apel este neîntemeiată și poate fi casată, deoarece materialele cauzei denotă contrariul.

Totodată, instanța de recurs apreciază ca neîntemeiat și argumentul recurenților prin care au indicat precum că instanța de apel nu s-a expus asupra cerinței de scutire de la plata taxei de stat, ori, o asemenea cerință de către apelanții/ recurenți nu a fost înaintată, iar instanța din oficiu nu poate scuti participanții la proces de la plata taxei de stat.

De asemenea, Colegiul consideră neîntemeiate și afirmațiile recurenților precum că temei de casare servește și faptul că avocatul desemnat din oficiu Diana Grecu, cunoscând despre încheierea din 04 iulie 2019 nu a întreprins nici o măsură pentru a înlătura neajunsurile, în cazul în care apelul nu a fost din numele avocatului, care nici a fost împuternicit conform mandatului de a reprezenta interesele în instanța de apel.

Cu privire la aceste aspecte, Colegiul notează că CtEDO, în jurisprudența sa, promovează cu consecvență, cu titlu de principiu, obligația părților de a se interesa de soarta procesului în situația în care ele au fost înștiințate despre inițierea și desfășurarea acestuia și de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță (Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11.09.2007).

Articolul 6 §1 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, garantează fiecăruia dreptul de a se adresa unui tribunal pentru ca ultimul să se pronunțe asupra drepturilor și obligațiilor sale civile.

Totuși, dreptul la o instanță nu este absolut. Acesta poate fi, prin natura sa, supus limitărilor, deoarece dreptul de acces, prin sine, cere reglementare din partea statului.

În acest context, este de menționat că limitarea accesului la o curte sau la un tribunal nu se conciliază cu art. 6 § 1 al Convenției, decât în cazul în care acestea urmăresc un scop legitim și există un raport de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul vizat.

Conform practicii CtEDO restricția impusă accesului la o instanță judecătorească sau un tribunal nu va fi compatibilă cu articolul 6 § 1, decât dacă aceasta urmărește un scop legitim și există o proporționalitate rezonabilă între mijloacele folosite și scopul legitim urmărit (a se vedea cauza Malahov c. Moldovei, hotărârea din 07 iunie 2007).

Subsidiar, instanța de recurs constată că apelanții au fost obligați să cunoască și să înțeleagă consecințele inacțiunilor lor, având în vedere faptul că cadrul legal, la acest compartiment, este clar, simplu și lipsit de obscuritate.

În această ordine de idei, Colegiul reține că instanța de apel a respectat dispozițiile art. 369, alin. (1), lit. a) în coroborare cu art. 368, alin. (1) Cod de procedură civilă, iar alegațiile recurenților precum că încheierea instanței de apel din 05 septembrie 2019 și 04 iulie 2019 sunt neîntemeiate, nu pot fi reținute, reieșind din raționamentele descrise supra.

Astfel, Colegiul consideră că instanța de apel întemeiat a emis încheierea din 05 septembrie 2019, în cazul în care apelanții nu și-au exercitat în volum deplin drepturile procedurale și nu au depus cererea de apel întocmită în conformitate cu

exigențele legii și nu au prezentat dovada de achitare a taxei de stat în termenul stabilit de instanță, iar în consecință instanța de apel a curmat în mod legal orice abuz din partea acestuia.

În susținerea celor relatate, Colegiul consideră necesar a releva și prevederile art. 10 Cod de procedură civilă, care statuează că, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural. Efectuarea necorespunzătoare a actelor de procedură va fi invocată, în fiecare caz de comitere a încălcării legii, de către judecător sau de participantul care are interes să o invoce. Sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în dependență de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

Reieșind din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de recurenți sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Întreprinderea Individuală „Cerempei Marina”, Alexandru Mițul și Marina Mițul, în interese proprii și în interesele copiilor minori.

Se menține încheierea din 04 iulie 2019 și din 05 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni „Compania Electrică” împotriva Întreprinderii Individuale „Cerempei Marina” cu privire la încasarea datoriei, și la acțiunea reconvențională depusă de Întreprinderea Individuală „Cerempei Marina”, Alexandru Mițul și Marina Mițul împotriva Societății pe Acțiuni „Compania Electrică” cu privire la prelungirea contractului, încasarea sumei, venitului ratat, obligarea recepționării mărfii și cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Svetlana Filincova

Galina Stratulat